

✉ Ole H. Scharff, GartneriRådgivningen A/S, ohs@seges.dk

📷 Ole H. Scharff og Stig F. Nielsen

Tidlig indsats mod kålmøl vigtig

Kålmøllet optræder jævnligt i kålmarkerne, men i 2016 oplevede Danmark – og det meste af Nordeuropa – en uventet og voldsom invasion af den lille dagaktive natsværmer

Det er ikke hvert år, man oplever voldsomme angreb af kålmøl, *Plutella xylostella*. Der går typisk et årti mellem sådanne angreb. Måske var angrebet i 2016 det værste angreb i nyere tid, i hvert fald fik det store konsekvenser for en del producenter af kål.

Angrebet fik stor pressebevågenhed, da de voksne kålmøl kunne ses overalt i det fri, og larverne gik amok i folks køkkenhaver. Det hed sig på et tidspunkt, at rødkål til julemiddagen kunne blive en mangelvare. Så galt gik det dog ikke, da en del arealer kunne vokse sig fra angrebene sidst på sommeren, men for en stor gruppe af blomkåls- og spidskåls-producenter var der en stor frasortering henover sommeren.

Miner og "vinduer"

Det voksne kålmøl er kun 8 mm langt og kendes fra andre lignende arter på sin hvide overside, heraf det engelske navn "diamond back moth". Man ser typisk møllet i kålkulturer, hvor det flyver op, når der er færdsel i marken. Normalt flyver møllet kun nogle få meter, før det atter sætter sig i afgrøden, men i juni-juli kunne der være deciderede flokke af møl på vingerne, både i selve kålmarkerne og i omgivelserne.

Angreb af kålmøl kan forebygges ved dækning med insektnet, men blade, som berører nettet, kan blive angrebet.

De store mængder kålmøl førte til massiv æglægning i korsblomstrede arter, både de dyrkede og i ukrudt som agersennep og agerkål. Efter cirka en uge klækker æggene og bliver til små, grønne larver. Kålmøllets larve gennemgår fire stadier. I det første larvestadie lever larven som

De små grønne kålmøllarver findes typisk på bladenes underside. Symptomer på angreb er huller og "vinduesnav" i bladene.

oftest under bladhuden, hvor den røber sig ved små miner i bladet, og hvor den er beskyttet mod fjender og kontaktmidler. Efter blot nogle få dage kommer larven frem og opholder sig typisk på bladundersiden, hvor den laver de såkaldte vinduesnav, som lyset kan skinne igennem. I en god dansk sommer med dagtemperaturer over 20°C er tilvæksten hurtig, og larven kan gennemløbe samtlige stadier på bare tre uger.

Tidlig indsats vigtigt

Larver af kålmøl kan i de fleste kåltyper bekæmpes med et godkendt pyrethroid eller Steward (indoxacarb). Det er også muligt at anvende et af B.t.-midlerne (*Bacillus thuringiensis*) Dipel DF eller Turex WG/WP på de helt små larver, men det kræver en periode med stille, fugtigt vejr for at være effektivt. Uanset valg af middel opnås klart bedre effekt, når der anvendes et sprede-klæbemiddel. Midlet Movento har vist en vis effekt på kålmøl, så der vil blive søgt en supplerende godkendelse i kål mod kålmøl.

Mange producenter oplevede desværre en utilfredsstillende effekt over for kålmøllene i 2016, selv ved kombination af ovennævnte midler og ved gentagne behandlinger. Det kan der være flere forklaringer på, blandt andet timingen i forhold til de forskellige larvestadier, sprøjteteknik og måske endda kålmøl med resistens overfor pyrethroider. Der er ikke én fyldestgørende forklaring, men det er i hvert fald tydeligt, at der var bedst effekt hos de producenter, der startede op med behandlinger umiddelbart efter opdagelsen af de flyvende møl sidst i juni.

Netdækning muligt

Dækning med insektnet med 1,3 mm maskestørrelse har visse steder været effektiv, men det kræver, at der går meget kort tid mellem aftagning og pålægning i forbindelse med eftergødsning og mekanisk ukrudtsbekæmpelse. Kålmøllene kan lægge æg på blade, der berører insektnettet, men i disse tilfælde bliver hjertesud og det senere hoved ikke berørt. ■